

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – V. Sandu
 instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – L. Bulgac, Gr. Dașchevici și S. Gîrbu

25 aprilie 2018

mun. Chișinău

Î N C H E I E R E

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
 al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului
 judecători

Ala Cobăneanu
 Dumitru Mardari și Luiza Gafton

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de Postu Rodica, prin intermediul avocatului Postu Marin,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Postu Rodica împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2017, prin care s-a admis apelul declarat de Ministerul Justiției, s-a casat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 iunie 2017 și s-a emis o nouă hotărâre de respingere a acțiunii

c o n s t a t ă

La 06 martie 2017 Postu Rodica a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral.

În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că la 23 august 2013 a adresat Primăriei mun. Chișinău cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea parțială a actului administrativ.

A mai menționat că la 28 octombrie 2013 a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei mun. Chișinău, însă prin hotărârea Judecătoriei Grigoriopol din 07 aprilie 2015, acțiunea a fost respinsă ca fiind tardivă.

A specificat că Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 11 mai 2016 a respins apelul și a menținut hotărârea Judecătoriei Grigoriopol din 07 aprilie 2015, iar prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 21 septembrie 2016 recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel a fost considerat inadmisibil.

A concretizat că a depus cererea prealabilă la Primăria mun. Chișinău la 23 august 2013 și ca urmare a lipsei unui răspuns din partea autorității publice locale, la 28 octombrie 2013 a depus cerere de chemare în judecată împotriva acestei instituții, însă litigiul s-a examinat timp de 3 ani, perioadă care în opinia sa este una exagerată și nejustificată.

Consideră că cauza invocată din punct de vedere al complexității nu a fost deosebit de dificilă, deoarece nu a fost necesară recurgerea la concluziile experților sau întreprinderea unor activități care necesită o perioadă îndelungată de timp, fapt ce

denotă că tergiversarea examinării cauzei nu poate fi motivată sub aspectul complexității.

A mai indicată că dânsa și avocatul său s-au prezentat la toate ședințele de judecată în care au fost citați și nu au întreprins acțiuni în vederea tergiversării examinării cauzei.

Primăria mun. Chișinău nu a răspuns la cererea prealabilă, iar cererea de chemare în judecată a fost examinată în prima instanță o perioadă de 1 an 5 luni, iar în instanța de apel în jur de 1 an, ceea ce denotă că tergiversarea examinării se datorează în mare parte comportamentului autorităților.

A concretizat că actul administrativ contestat viza eliberarea și anularea unei autorizații de construcții a unui imobil locativ, astfel încât cauza respectivă are o importanță deosebită pentru dânsa.

Reclamanta cere constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de Postu Rodica împotriva Primăriei mun. Chișinău, cauză care s-a aflat spre examinare o perioadă mai mare de 3 ani și încasarea prejudiciului moral ca urmare a încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil în mărime de 20 000 lei (f.d. 4-5).

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 02 iunie 2017 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Postu Rodica.

S-a constatat încălcarea dreptului Rodicăi Postu la judecarea în termen rezonabil a pricinii civile la cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Postu împotriva Primăriei mun. Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ, înregistrată la Judecătoria Grigoriopol, mun. Chișinău la 28 octombrie 2013 cu numărul 3-907/2014.

S-a încasat de la Ministerul Justiției în beneficiul Rodicăi Postu prejudiciul moral în mărime de 10 000 lei.

În rest, cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 90, 93-96).

La 13 iunie 2017 reprezentantul Cachița Constantin, împuternicit prin procura din 25 iulie 2016 să reprezinte interesele în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească (f.d. 92 B), a depus în interesele Ministerului Justiției apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 02 iunie 2017 (f.d. 92 A), iar la 25 octombrie 2017, în baza procurii din 04 iulie 2017 (f.d. 110), reprezentantul Cachița Constantin a depus apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d. 105-109).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 14 decembrie 2017 a admis cererea de apel depusă de Ministerul Justiției.

A casat hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 02 iunie 2017 și a emis o nouă hotărâre de respingere a cererii de chemare în judecată (f.d. 122-126).

În motivarea soluției instanța de apel a indicat că examinarea cauzei invocate s-a început la 28 octombrie 2013 și s-a finisat la 21 septembrie 2016, astfel termenul de 2 ani 11 luni de examinare a pricinii incorrect a fost calificat ca fiind exagerat și nerezonabil de către Judecătoria Chișinău, sediul Centru. Or, reieșind din circumstanțele indicate, din complexitatea cauzei și comportamentul părților implicate în proces și anume ședințele de judecată fiind amânate în repetate rânduri din diverse motive și

anume: inclusiv și neprezentarea reclamantei în ședința de judecată, solicitarea părților, antrenarea părților în alte procese de judecată, schimbarea judecătorului care a fost suspendat, acordarea unui termen de înlăturare a neajunsurilor cererii de apel, atacarea actului de dispoziție.

Instanța de apel a reținut ca fiind întemeiate argumentele Ministerului Justiției precum că Postu Rodica nu a solicitat în temeiul art. 192 Codul de procedură civilă urgentarea examinării cauzei și nu a invocat pericolul de încălcare a termenului rezonabil de soluționare a litigiului.

Respectarea procedurii din partea instanțelor de judecată cu asigurarea respectării drepturilor participanților la proces nu poate fi privită drept tergiversare a examinării cauzei, cu atât mai mult că termenul rezonabil urmează a fi apreciat în coroborare cu termenii prevăzuți de legislația procesual-civilă, acești termeni fiind stabiliți în vederea asigurării desfășurării procesului cu respectarea unor principii fundamentale ale dreptului procesual civil.

La 23 februarie 2018 avocatul Postu Marin, împuternicit prin mandatul din 09 ianuarie 2017 să acorde asistență juridică în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească (f.d. 3), a depus în interesele Rodicăi Postu recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea cererii de recurs avocatul Postu Marin a indicat că instanța de apel nu a ținut cont de Raportul nr. 216 din 28 aprilie 2017 anexat la materialele pricinii, potrivit căruia în prima instanță au avut loc 5 ședințe de judecată, și anume: în ședința de judecată din 20 februarie 2014 s-a prezentat reprezentantul reclamantei; în ședința de judecată din 14 mai 2014 s-a constatat suspendarea judecătorului din funcție și dosarul a fost repartizat altui judecător, în ședințele de judecată din 17 noiembrie 2014 și 18 februarie 2015 s-a prezentat reprezentantul reclamantei, iar la 07 aprilie 2015 a fost adoptată hotărârea.

În instanța de apel, procesul s-a desfășurat de la 06 mai 2015 – data depunerii apelului și până la 11 mai 2016 – data adoptării deciziei, și au avut loc 4 ședințe de judecată dintre care la 2 reclamanta nu a fost citată, iar la celelalte 2 a fost prezentă.

În instanța de recurs, recursul a fost examinat în absența părților, iar procesul a durat de la 21 iulie 2016 până la 21 septembrie 2016.

A mai indicat că reclamanta sau reprezentantul său au fost prezenți la toate ședințele de judecată, iar neprezentarea reprezentantului Primăriei mun. Chișinău în ședințele de judecată nu poate fi imputată recurentei.

Argumentul instanței de apel că reclamanta urma să depună cerere de accelerare a procesului judiciar este în contradicție cu art. 192 alin. (1) Codul de procedură civilă, potrivit căruia respectarea termenului rezonabil de judecare a pricinii se asigură de către instanță.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 19 martie 2018 Curtea Supremă de Justiție a expediat Ministerului Justiției o copie a cererii de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii copiei respective, însă până la data fixată pentru examinarea admisibilității recursului referința nu a fost prezentată.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Verificând argumentele invocate de Postu Rodica, prin intermediul avocatului Postu Marin în cererea de recurs pe baza materialelor din dosar, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 433 lit. b) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

La 17 ianuarie 2018 Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa Rodicăi Postu și avocatului Marin Postu copia deciziei din 14 decembrie 2017 (f.d. 127), fapt ce denotă că recursul declarat la 23 februarie 2018 este depus în interiorul termenului de 2 luni acordat de legiuitor.

În conformitate cu art. 433 lit. c) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare.

În speță, recursul a fost semnat de avocatul Postu Marin, împuternicit prin mandatul din 09 ianuarie 2017 să acorde asistență juridică în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească (f.d. 3), recurentul fiind partea în proces care a declanșat acțiunea, astfel încât temeiul stipulat de art. 433 lit. c) Codul de procedură civilă nu are incidență.

În conformitate cu art. 433 lit. d) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

La caz, instanța de recurs relevă că nici temeiul prevăzut de art. 433 lit. d) Cod de procedură civilă nu este aplicabil.

Luând în considerare cele constatate *supra*, instanța de recurs conchide că recursul nu poate fi considerat inadmisibil în baza temeiurilor enumerate de art. 433 lit. b), c) sau d) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

În conformitate cu art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;

- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Aceste dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a 2-a, Cap. XXXVIII, Cod de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește în exclusivitate probleme de drept material și procedural, verificându-se legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

Astfel, sarcina instanței de recurs la această etapă este de a verifica temeiurile recursului și argumentele privind caracterul ilegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Completul evidențiază că în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedura de examinare a admisibilității unui recurs în materie civilă trebuie să corespundă în principiu garanțiilor unui proces echitabil, consfințite de art. 6 din CEDO, în special cu referire la dreptul de acces liber la justiție și la dreptul subsecvent de a fi audiat de o instanță judecătorească (hotărârile Delcourt contra Belgiei din 17 ianuarie 1970 și Erfar-Avef contra Greciei din 27 martie 2014).

În acest context, Completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din CEDO (hotărârea Trevisanato contra Italiei din 15 septembrie 2016).

Completul statuează că obligația de a motiva un act judecătoresc poate varia în funcție de natura actului în cauză (hotărârea Hansen contra Norvegiei din 2 octombrie 2014), iar în concepția CtEDO, nu se impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe

de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (hotărârea Nersesyanyan contra Armeniei din 19 ianuarie 2010).

Completul notează că în cererea de recurs depusă de Postu Rodica, prin intermediul avocatului Postu Marin este indicat temei de declarare a recursului prevederile art. 432 alin. (2) lit. c) și alin. (4) Codul de procedură civilă.

Totuși, din conținutul cererii de recurs rezultă că, în mare parte, Postu Rodica, prin intermediul avocatului Postu Marin a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară, asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat cu suficientă putere de convingere, iar invocarea pretinselor încălcări admise de instanța de apel nu este suficient de fundamentată.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Astfel, din motivele menționate și având în vedere că instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material, procedural și apreciind corect probele administrate a emis o hotărâre legală, iar argumentele invocate de Postu Rodica, prin intermediul avocatului Postu Marin în cererea de recurs poartă caracter declarativ și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Postu Rodica, prin intermediul avocatului Postu Marin, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului

Ala Cobăneanu

Judecători

Dumitru Mardari

Luiza Gafton